

## BİZ NE ENFLASYONLAR GÖRDÜK

5 Ocak 2022

Yıldırım Koç

Kazan su dolu. Kazanın altında harlı bir ateş yanıyor. Ateşe de sürekli yeni odunlar atılıyor. Kazandaki su giderek ısınıyor; kaynamaya başlıyor. Kazanın altındaki ateş arttıkça kaynama sürecektir. Kazanın üstü kapatılırsa, biriken buhar bir noktadan sonra kazanı patlatır.

TÜİK 2021 yılında tüketici fiyatlarının yüzde 36,08 oranında arttığını ileri sürdü. Enflasyon Araştırma Grubu da 2021 yılında tüketici fiyatlarının yüzde 82,81 oranında arttığını belirtiyor. Ne yazık ki, toplu iş sözleşmelerinde yer alan ücret zamlarının büyük bölümü TÜİK'in tüketici fiyat endeksinde göre belirleniyor.

TÜİK enflasyon oranını nasıl belirlerse belirlersin, insanlarımız gerçekçidir ve kendi yaşadıkları enflasyon oranına göre tepki gösterirler. Eğer kendi yaşadıkları enflasyon oranıyla TÜİK'in tüketici fiyatları artış oranı arasında giderek açılan bir fark varsa, TÜİK'e olan güven iyice sarsılır; ancak bu durum işçilerin ve memurların tepkilerini etkilemez.

Günümüzde fiyatların yılda yüzde 30'lar, 40'lar ve 50'ler dolaylarındaki artışını tepkiyle karşılıyoruz. Tepki göstermekte haklıyız. Ancak yaşları 40 ve daha yukarı olanlar ne enflasyonlar gördü. Ancak yüksek oranlı enflasyonun bir de işçilerin kitlesel eylemlerine yansımaları vardır. "Biz ne enflasyonlar gördük" dediğinizde, aynı zamanda "biz ne kitlesel işçi tepkileri gördük" de demelisiniz.

1988 yılında tüketici fiyatları yüzde 73,7 oranında arttı. Enflasyon oranı 1989 yılında da yüzde 63,3 oldu.

Ardından Türkiye işçi sınıfı tarihinin en kitlesel ve sürekli eylemliliği olan Bahar Eylemleri patladı. Bahar Eylemleri başlangıçta sendikaların örgütlediği bir süreç değildi; ancak tabandan gelen tepkiyi benimseyen sendikalar, bu eylemlerin daha da etkili olmasını sağlayıcı girişimlerde bulundu. Bahar Eylemlerine katılanların hemen hemen tamamı, o güne kadar hayatında eyleme katılmamış, "eylem" ve "örgüt" sözcüklerini komünistlik sayan kamu sektörü işçileriydi. Sokaklar bir anda ellerinde vizite kağıtlarıyla SSK hastanelerine yürüyen yüzbinlerce işçiyle doldu. Onları harekete geçiren bir yabancı tahrikçi değildi; zaten düşmüş olan gerçek ücretlerini daha da kemiren yüksek oranlı enflasyondur.

Tüketici fiyatları 1990 yılında yüzde 60,3 ve 1991 yılında yüzde 65,9 oranında yükseldi. 1990 yılında kitlesel yasal grevleri ve ardından 1991 yılında Türk-İş'in 3 Ocak 1991 genel eylemi ile 4-8 Ocak 1991 günleri yaklaşık 50 bin TTK işçisinin Zonguldak'tan Mengen'e o muhteşem yürüyüşünü yaşadık.

Tüketici fiyatları 1994 yılında yüzde 106,3 ve 1995 yılında yüzde 93,6 oranında arttı. Türk-İş ile Hükümet arasında 1995 yılında yapılan toplu sözleşme görüşmeleri sonrasında yaklaşık 200 bin işçi greve çıktı ve çok büyük mitingler düzenlendi. İşçilerin tepkisi, hükümetlerin değişmesinde etkili oldu.

Bu örnekleri artırabilirsiniz.

İşçileri ve memurları aptal ve cahil sanan, bazı değerler aracılığıyla onların kontrol altına alınabileceğini umanlar her zaman büyük hayal kırıklığına uğradılar. İşçi sınıfımız, hele günümüzün daha eğitilmiş ve bilgiye kolayca erişebilen işçilerimiz ve memurlarımız, enflasyonla birlikte gerçek gelirlerinin nasıl azaltıldığını gayet iyi bilir. Onların gerçek gelirleri düşürülürken, kimlerin servetlerinin nasıl artırıldığı da gizli kalmıyor.

Bu koşullarda enflasyon oranının arttığı her dönem, işçilerin kitlesel tepkilerinin geliştiği dönemdir.

Geçmişte gerçekten ne enflasyonlar gördük. Ama aynı zamanda o enflasyon dönemlerinde ne kitlesel işçi ve memur eylemleri de gördük.

Hayat zorladığında, oturan minder tuttuğunda, insanların tepkilerini bazı değerlerle engellemek mümkün değildir.

22. Dönem TBMM Başkanı Bülent Arınç 2021 yılı Eylül ayında TV5'te yayınlanan 4. Güç programında şunları söyledi: "Bakın siyasetten kalan bir tecrübemi söyleyeyim. Bizim dindar insanlarımızın bile tamamen tersine döneceğini bir gün göreceksiniz. Çünkü onlar böyle hamaset kokulu konuşmaların yanında cebine giren ve cebinden çıkan paraya bakar. Eğer onda bir eksilme görüyorsa, din iman vatan millet bunlar bir kenarda durur, onlara saygısını eksik etmez, ama değer

yargıları tamamen değişebilir. (...) Ondan sonra korktum ve dedim ki 'Eyvah, dindarların gazabından korkmak lazım,' işlerine gelmeyen bir şeyle karşılaştıkları zaman ne aslandı ne kaplandı hiç birisini dinlemez bu insanlar."

Süleyman Demirel'in "boş **tencerenin** yıkamayacağı iktidar yoktur" sözleri de aynı gerçeği gerçekçi bir biçimde ifade ediyor.

Tüketici fiyatları artıyor; ne yazık ki, daha da artacağa benziyor. Önümüzdeki aylarda bir taraftan yüksek toptan eşya fiyatları artışları (yurtiçi üretici fiyatları artışları) tüketici fiyatlarına yansiyacak; diğer taraftan, Türk Lirası'nın değer yitirmesinin (döviz kurlarının yükselmesinin) etkileri yaşanacak. Döviz kurunda artışların sürme olasılığı da yüksek.

Tüm bunlar dikkate alındığında, tüketici fiyatları arttıkça, hayat giderek daha da pahalılandıkça, işçi eylemleri kazanının altına yeni odunlar atılacak. Bakalım bu kez olaylar nasıl gelişecek. Yeni odunlar atılırken suyun kaynadığını ve buhar çıkardığını göreceğiz miyiz, yoksa bir akıllı kazanın üstünü sıkıca kapatıp buhar çıkmasını önleyeceğini düşünerek kazanın patlamasına mı yol açacak.